

Lezotar Blas, Itsas Gizona

Colombia'ko «Cartagena de Indias» Ameriketako kairik ederrena zan antziña. Goi ta beko Ameriketa erdi-erdian: an batzen ziran emendik-ara ta andik-ona joan-etorten ziran saleroskiak.

Itzaleko saleroskia! Ameriketako zidar, urre ta onkailluak; eta emengo guztitariko tresna ta izkilluak. Ori zala-ta, mundu guztiko itsas, lapurrak zist ta zast, listorrek bailiran.

1741-garreneko eraso izan zan gogorrena. An eta orduan egin zan izen aundiko gure Lezo, itsasburu ospetsua.

MARIÑEL

Gazterik itsasoratu zan. Amasei urtetan izan eban bere biziko lenengo eraso. An galdu eban bere ezkerreko iztarra, eta «alferez» maillara igon eban agintariak, aren ausardi ta adoreagaitik.

Urrengoen baten, ingelesak ontzi bat ondatu, eta beste bi atxitu ebazala-ta, «teniente» egin eban. Andik laster, bere ontziak arerioz inguraturik ikusirik, areitako batzuei su emon, eta ango su ta kearen artean jareit urten zan, arerioen eskuetan ontzirik tizi barik.

Prantziko Tolonen ikusten dogu urteko urtean, burruka gogorrean beti. Ango eraso batean ezkerreko begia galdu, ta «kapitan» egiten dabe; 23 urte eukazan orduan. Kapitan zalarik, Bartzelonako erasoan esku artu eban. Esku artu ta besoa galdu; burruka gogorrean ebillela, bala gaizto batek ondatu eutsen eskumako besoa.

ITSAS-BURU

36 urtegeaz joan zan Ameriketara itsas-buru lez, an ebiltzan itsaslapurren aurka jokatzeko. Bai ondo jokatu be, laster alde egin eban inguruko ingeles ta hollandar itsas-purrak.

Andik arin, Aprikako Oran deritxon lurraldean dogu. Turkotarren menpean egoan uri ederra. Eta egun batzuen ondoren eskuratu eban uria ta kaia. Turkotarrak ez amor emon nai, ta sekulako ontzi pilloa bidaldu eban, uri ori barriro euren gatzeko asmotan.

60 kañoedun ontzia zan danen buru, eta aren aurka abiatu zan gure Lezo, eta ez zan geratu a ta aren inguruko ontzi guztiak ondatu arte. Eta an ibilli zan gerora be bi illabetetan, ango itsasoko uretan arerioen itsasontzi guztiak uxatzen.

«CARTAGENA DE INDIAS»

Andik urte bira Ameriketaratu zan barriro. Zer dala-ta? Ezin ingelsak itsaslapurrak bakarrik ango

aberaskiaz jabetu, ta euren gudu-ontzi ta itsasburu onenak bidaldu ebezen Ian orretara.

Kai ta uri eder ori zan euren jomuga. Lezo'k jakin, eta prestakera oneek egin ebazan: bere ontziak kai aurrean ezarri, kaiako aoa kale lodiaz itzi, ta bere kañoen onena itsasertzean jarri.

Iru bidar eraso eban ingelesak, eta irutan egin eban uts. Ez amor emon gura, alan be, ingeles amorratuak, eta laster azaldu ziran 66 gudu-ontzi andiagaz beste eun ontzi lagun eukezela, eta Vernon ta Ogle itsas-buru ospetsuen agindupean.

ERASOA

Agertu, ta su ta ke asi euren kañoen guztakaz. 21 egun jardun eban orrelan suka gau ta egun, atertu barik. An ebillen, bitartean, gure Lezo txalupa batean batera ta bestera, danai laguntzen, danak bizkortzen.

Urpera joan ziran alan be, Lezo'ren itsasontziak, bata bestearen ondoren. Eta uri barruko gazteluan sartu zan bere izkillu ta gizonak. Bera atzeraka, ta arerioak aurreraka. Laster inguratu eban oneek uria itsasoz eta lurrez. Inguratu ta kañoen apurtzen asi.

Zortzi egun luze ziraun erasoaldi gogorrak. Zaurituta egoan Lezo; metrailaz zulatu eutsen gaixoari bere anka ta bezo bakarrak. Ez zan alan be kikiltzen gure gizona, eta bere gizonak azkortzen jarraitu eban.

GARAIPENA

Urrengoen egunean, ingelesak arriesietara inguratu, euren zurubi luzeak ormetara bola, ta areen gora asi ziran 1.200 gizon. 250 gudari bakarrik egozan arresi gainetan. Gora ta Gera, jo ta autsi..., iru ordutara luzatu eban adarra burruka gorriak.

Iru ordutara luzatu, ta zurubien adarra, azkenik, apurtu. Apurtu bazan apurtu..., an joan ziran igesi ingeles guztiak, euren zurubi, izkillu ta illotzak bertan-bera itzirik.

Ez eban orrelakorik uste ingeles arroak... Amaiseko urreki dirua eginda euker ordurako ingelesek, euren uste osoko garaipena ondo ospatu gurean. Oker jo eutsen baiña kukuak.

Oneek ziran diru bitxi orren irudiak: Vernon itsasburu arroa zutunik, eta Lezo gizaixoa aren oiñetan belauniko, belauniko ta bere ezpata aketsa Vernori eskeñiz...

Esan bearrik be ez, ez zala diru ori azokara sekulan be azaldu!

URKIOLA'K